

EMMAKRONIEK

onregelmatige periodiek voor de emmastraat e.o.

Emmakroniek 19de jaargang nummer 24

JEEP

Dit vehikel, waarin Amerikaanse soldaten na de bevrijding door onze Maastrichtse straten hobbelden, dankt zijn naam aan een fabuleus dier uit de strip 'Popeye' of ook aan de afkorting G.P. (General Purpose). Het voertuig had vierwielaandrijving.

WEGSASSESENDE BELGEN

Het doorsluizen van geld naar het buitenland heet bij de Belgen doorsassen. Zij weten niet wat Nederlanders verstaan onder sassen.

VLAAMS

Ned.: Zal ik thee zetten? Hij klaagde.
Vlaams: Zet ik thee? Hij kloeg.
Bij de Belgen is dus 'klagen' nog altijd een sterk werkwoord; bij ons niet meer.

PINK VAN PINKSTEREN?

Het woord 'Pinksteren' is kennelijk een verbastering van Pentecostes = 50ste (dag na Pasen). Zou daarom onze vijfde vinger 'pink' heten? Wie heeft een betere verklaring? Volgens deskundigen is de etymologie onzeker.

SERUM TEGEN SLANGENGIF

Jaarlijks sterven duizenden mensen aan de beet van een gifslang. Hun leven kan vaak worden gered door behandeling met een serum tegen slangengif. Voor elke soort of groep van soorten is een aparte antitoxine nodig. De bereiding verloopt in twee stappen. Een dun vlies wordt over de rand van een beker gespannen. Een slang van de juiste soort of groep wordt met zijn bek op het vlies gedrukt. Het dier prikt het vlies door met zijn giftanden en spuwt een hoeveelheid gif in de beker.

In TV-programma's wordt deze procedure heel vaak in beeld gebracht. De eigenlijke bereiding van het serum krijg je nooit te zien. In de tweede stap wordt het slangengif ingespoten bij een paard, dat als afweer de bijbehorende antitoxine gaat produceren. Het inspuiten geschiedt in telkens grotere hoeveelheden, daar de vorming van de antitoxine enige tijd vergt. Er ontstaat tenslotte meer antitoxine, dan nodig is voor het neutraliseren van het slangengif. Dit geneutraliseerde complex verlaat langs natuurlijke weg het lichaam van het paard. De overmaat antitoxine blijft achter voor de bereiding van het serum. In onze streken is serum beschikbaar, dat het gif van verschillende Europese Adderachtigen kan neutraliseren. Ter geruststelling: alle paarden overleven deze ingreep.

AKOESTISCHE ARCHEOLOGIE

Aardewerk, dat op een pottenbakkers-draaitafel is vervaardigd, vertoont vaak horizontale groeven. Een Amerikaanse ingenieur, Richard Woodbridge, heeft een 2000 jaar oude vaas met behulp van een gevoelige pick-up laten fungeren als fonograaf en hij kon zodoende het geluid van de toen gebruikte draaischijf reproduceren. De TV-zender Discovery Channel liet onlangs dit geluid horen, maar toonde niet de gebruikte apparatuur. Zou het wel waar zijn?

GRAPJAS NOS-JOURNAAL

Philip Freriks, de nieuwslezer van het NOS-journaal, las op 13 juni jl. met een blank gezicht de volgende zinnen voor: "de Albanen hebben behoefte aan de eerste levensbehoeften". En: "het steunpunt is na weken bezwaken, maar het gevaar is nu wel geweken".

DE PSEUDO-DUIM

De Kleine Panda en de Grote Panda eten in hoofdzaak bamboe. Voor het afplukken van bamboestengels hebben zij slechts één hand nodig, want zij gebruiken daarbij een "zesde vinger", die onder hun voetzolen zit en zeer beweeglijk is. Het is een soort polsbeen.

Aan het voetskelet van een mol zag ik eveneens een dergelijke "pseudo-duimpje", dat de vorm van een sikkel heeft en daarom "sikkelbeentje" wordt genoemd. Het zit alleen aan de graafpoten en niet onder, maar aan de binnenkant van de voorpoten. Onze grote teen heeft 2 kootjes en lijkt daardoor op een duim van onze hand. Wie echter de top van zijn grote teen naar beneden buigt, krijgt het gevoel, naar iets te wijzen. Die teen lijkt daardoor, wat het gevoel betreft, op een wijsvinger. Je krijgt dan aan je voet behoefte aan een echte duim; die "voel" je dan aan de binnenkant van je voet, tussen grote teen en hiel.

Mijn pedicure, bij wie ik dit onderwerp aansneed, vertelde mij, dat zij tijdens voetverzorging op die plaats bij sommige mensen wel eens een botje gevoeld heeft.

PSEUDO-OOG ?

In een dierenencyclopedie las ik de volgende tekst: "Eerder in de evolutie van gewervelde dieren was er een derde oog, het zogenaamde kruinoog, dat bij sommige groepen thans nog als lichtgevoelig orgaan aanwezig is. Bij de meeste gewervelde dieren vormt dit rudimentaire kruinoog echter een belangrijke klier, pijnappelklier (Epiphysis cerebri), die in het proces van endocrine klieren een uitermate belangrijke rol is gaan spelen. De oorspronkelijke functie van het lichtgevoelig orgaan was dus een geheel andere geworden. Volgens sommige spiritisten speelt dit orgaan een belangrijke rol bij het ontwikkelen van de gave van helderziendheid."

KNAAPJE EN ROOSJE

Knaapje zag een roosje staan.
In een blauwgeruite kiel.
't Scheen, dat hij wou plukken gaan.
Hij keek er naar met hart en ziel.
Het roosje keek hem treurig aan.
En stak hem in zijn linker hiel.
Het knaapje is toen heengegaan.
En dacht: ik ben niet infantiel.

THE SAINT

Roger Moore, alias The Saint, kreeg eens van een goede relatie een zeer gevoelige microfoon cadeau. Hij vertelde later, dat die microfoon zo gevoelig was, dat hij kon horen of in een aangrenzende hotelkamer een jarretel knapte.

EVEN VOORSTELLEN ?

Je kunt vragen:

'Mag ik aan u voorstellen....? of ook:
'Mag ik u voorstellen aan? De keus hangt af van de omstandigheden. Beide vragen worden echter in een bonte afwisseling door elkaar heen gesteld, vaak ongeacht de omstandigheden van het moment. Zo ook als op een podium een artiest voor een volle zaal moet worden aangekondigd. Vaak gebeurt dit met de mededeling 'Mag ik u vanavond voorstellen aan.... In Groot-Brittannië:

'May I present you (to) Mr....

Ik ben nog nooit aan zo iemand voorgesteld, laat staan een hele zaal.

REKENFOUT ?

Volgens een krantenbericht wordt de scheve toren van Pisa jaarlijks bezocht door 800.000 toeristen en wordt de staatskas daardoor gespekt met 100 miljard lire (dat is dan nlg 175,- per jaar per toerist).

VIBRATO IN ZANGSTEMMEN

Vibrato in een zangstem geeft aan de stem een zekere warmte. Een toon zonder vibrato klinkt al gauw droog en koel. Men kent vibrato in toonhoogte, in geluidsterkte en in timbre. Het komt voor bij alle zangers en zangeressen, amateurs en professionals. Ik noem alleen Caruso, Gigli, Maria Callas, Aafje Heines en Pavarotti.

In het boek 'Psychology of Music' vond ik een grafische voorstelling van het Ave Maria van Bach-Gounod, gezongen door Herald Stark. Daaruit blijkt, dat het vibrato in toonhoogte optreedt bij alle toonhoogten, hard of zacht, kort of lang, hoog of laag... Het vibrato in toonsterkte is minder opvallend. Het vibrato in toonhoogte heeft een gemiddelde omvang van een halve toon (100 cents).

De juiste toon ligt ongeveer midden tussen de beide uitersten van het vibrato.

Dit vibrato is ongeveer sinusvormig met de toppen, ongeveer 50 cents boven de juiste toon en de dalen daar 50 cents beneden.

Dit vibrato in toonhoogte is een gevolg van de bouw van het menselijk stemorgaan.

Het menselijk gehoororgaan hoort die vibratie van 100 cents niet, maar schat de omvang op slechts 20 cents. Het vereist enige oefening om die vibratie echt te horen. Men moet aandachtig luisteren. Het vibrato is dan het beste te horen bij sopranen en tenoren, vooral bij hoge en lang aangehouden tonen.

De frequentie is gemiddeld 6,5 per seconde. Draai een 78-toeren zangplaat af op 33 toeren; het vibrato is dan duidelijk te horen, maar het klinkt wel afschuwelijk!

JEUK

Iemand, die zich krabt, doet dat meestal aan zijn hoofd, vaak aan oorschelpen, oorlelletjes, neusrug, neusvleugels, oogleden, ooghoeken, wenkbrauwen (bij mannen), het voorhoofd, de rest van het gezicht en de hoofdhuid (onder het kapsel). De rest van ons lichaam is meestal bedekt met kleding, die door wrijvende of schurende bewegingen de jeuk meestal wel opheft. Eén en ander wordt beweerd door de Britse dermatoloog Dr. Birgmingham.

MAGNETRON: EEN MODERNE UITVINDING ?

Onderzoek naar de mogelijkheden werd al gedaan tijdens W.O. II.

De eerste exemplaren verschenen in 1955 op de markt.

DRIE MAANDEN PER VINGER?

Voor de tweevingerige luiaard is de draagtijd 6 maanden, voor driefingerige is dat 9 maanden. Beide dieren hebben drie tenen aan elke achterpoot.

BLIK OP DE DUITSE TAAL

In Duitsland kan ik mij verstaanbaar maken. Perfect Duits spreek ik echter niet. Moeilijkheden heb ik met al die naamvallen. Ook Duitsers zelf hebben daar moeite mee. Er zijn daarom plannen geweest om het Duits te vereenvoudigen. Welke van de volgende drie zinnen is correct?

'Ich spreche mit die Frau.'

'Ich spreche mit der Frau.'

'Ich gehe ohne die Frau.'

De laatste twee zinnen zijn correct, De eerste is fout. Fouten met de naamvallen zullen Duitsers ons niet kwalijk nemen. Zij begrijpen ons gestamel wel. In een normaal gesprek met een Duitser heb je helemaal geen tijd om aan naamvallen te denken. Omdat Duitse woorden vaak zo lang zijn, heeft men het volgende grapje bedacht:

Ned.k: wisselwachter is in het Duits:
Eisenbahnknotenpunkthinundherschieber
Een engelsman bestelde in Duitsland
"dry sherry". De ober kwam aan met drie
glazen sherry.

Overigens, wat denkt u van:
die 'Autorin' = de schrijfster;
die 'Hörerin' = de toehoorder;
die 'Prinzessin' = de prinses;
en van 'der Abort' = het privaat, de W.C.

T OF t?

Winkeliers schrijven vaak met krijt op zwarte borden hun aanbevelingen. Meestal doen zij dit in hoofdletters. Het is mij daarbij opgevallen, dat de hoofdletter /T/ binnen een woord en aan het eind van een woord vaak vervangen is door een kleine /t/. Voorbeelden zijn: POTPLANTEN, TUINSTOELEN. Die neiging om een t te schrijven in plaats van een T is heel sterk. Ik vraag mij wel af, hoe dat komt.

't KOFSCHIP

Dit is een berucht ezelsbruggetje, dat gebruikt wordt bij de keuze tussen een /d/ dan wel een /t/ aan het eind van een verleden deelwoord. Het bevat de zes medeklinkers /p/, /t/k (plofklanken) en /f/, /s/ en /ch/ (wrijfklanken). Na elk van deze medeklinkers plaatst men een /t/ en anders een /d/. Dus: 'Het vakje is aangekruist' en: 'Hij heeft zich gekrabd'. Men schrijft echter: 'Het hout is gekloofd' Omdat /klov/, de stam van het werkwoord kloven niet eindigt op een /f/. Zo ook: 'Hij is verhuisd'. Om didactische redenen is dit ezelsbuggetje later gewijzigd in: 't Fokschaap.

DONDER EN BLIKSEM

Bij onweer zie je eerst de bliksem en pas daarna hoor je de bijbehorende donderslag. Bij TV-programma's over het weer komen donderslag en bliksem meestal gelijktijdig. Dat kan natuurlijk niet. Kennelijk vindt men dat bij montage van het geluid logischer, maar deze fout valt eigenlijk nauwelijks op bij het bekijken en beluisteren van het programma.

Met vrolijke groeten,

VOORN VAN BIELANDT

M.J. Voorn
Emmastraat 4
2351 HB LEIDERDORP
071 - 5895506